

IZHAJA VSAKI DAN

tudi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Posamične števe, se prodajajo po 3 nč. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, Št. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolmini, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele števe, po 5 nč. (10 stot.).

OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinske in obrtne oglase po 8 st. mm. smrtne, zahvale, poslanice, oglase denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljnja vrsta K 2. Mali oglasi po 3 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA

za vse leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez dopolne naročnine, se uprava ne ozira.

Naročnina na nedeljsko izdanje „EDINOSTI“ stane: celotno letno K 5.20, pol leta 2.60.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, oglase in reklamacije je pošiljati na upravo lista.

UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 18 (Narodni dom).

Izdajatelj in odgovorni urednik STEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost“. — Tiskarna tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu, ul. Giorgio Galatti št. 18.

Poštno-hranilnični račun št. 841.652. TELEFON št. 11-57.

BRZOJAVNE VESTI.

Državni zbor.

DUNAJ 21. Z današnjim dnem je stopil v moč nov poslovni red. Vselej tega je zahtevala zbornica takoj, ognivši se nujnih predlogov, preiti na dnevni red in razpravljati prvo čitanje pooblastilnega zakona skupno s predlogo o centrali za vnovčanje živine.

V debato je posegel tudi minister za trgovino dr. Weisskirchner. Omenil je, da prihaja od vseh strani, tudi iz agrarnih volilnih okrajev pozivi na vlado, naj čim prej dovoli trgovinsko pogodbo z Rumunsko. Minister je prepričan, da ne bo ta trgovinska pogodba škodovala poljedelstvu, česar se boje na agrarni strani. Minister je sporočil, da je glede Srbije nade, da pride v doglednem času do pogodbe največje ugodnosti. V sporazumu s ministrom za vnanje stvari je trgovinski minister izjavil, da ni moglo ministerstvo za vnanje stvari zaprijeti pogodbenih pogajanj s Črnogorom, ker ni dosedaj hotela v to privoliti ogrska vlada. Glede Bolgarske in Grške se sedaj ne vrše nikakoli pogodbena pogajanja. Minister je naglašal brezpogojno potrebo, da pride v interesu Kotarske Boke do pogodbe s Črnogorom. Minister stoji prej ko slej na stališču, da je v interesu veterinarskih razmer v Avstriji, da se ne pripusti uvažanju žive živine iz balkanskih dežel. Glede pogodbe z Argentino je minister omenil, da so že danes razmere pokazale, da niso padle žitne cene vseh uvažanih prekomorskega žita. Minister je prosil zbornico, naj prvo čitanje čim prej izvede.

Razpravljajoč o napravi centrale za vnovčanje živine, je izjavil minister, da trdi, kakor da bi se šlo tu za kompenzacijski objekt, ne odgovarja resnici. S tem zakonom se izvrši vrsto naredb, katere so želeli že več let sem pametni kmetovalci. Minister je zaključil z apelom na zbornico, naj pusti na strani vsak interes poklica. Čutimo se vsi, je zaključil minister, kot člani velike države, ki je poklicana biti trdnjava vahda in trgovski emporij levante. Nikar se ne zapiramo pred ampornim trgov in skrbimo, da se bo s temi naredbami bojevalo proti dragini in brezposelnosti.

DUNAJ 21. Zbornica je dovidela prvo čitanje trgovsko-političnega pooblastilnega zakona in predlogo glede centrale za vnovčanje živine, nakar sta bili obe predlogi odkazani tozadernima odsekom. Zbornica je nato v vseh čitanih rešila več trgovsko-političnih predlog, ki so bile na dnevnem redu, tako zakon o trgovskih pomočnikih, nadalje zakon glede zapiranja prodajalnic v trgovini in obrti, zavarovanje proti neugodam za stavbeno obrt, nadalje lex Ofcer, ter zakon glede ureditve poleganege povijanja hišno-najemninekega danka in 5% davka za Trst in okolico.

Češki agrarec Holy je primerno novemu poslovnemu redu utemeljeval koncem seje svoj nujni predlog, ki ga je pa po kratkem govoru umaknil. — Prihajajo seja jutri.

DUNAJ 22. Poljedelski odsek je vprejel predlogo glede povprečevanja živinoreje in vnovčanja živine, poljedelski odsek pa z 27 proti 15 glasovi trgovinsko politični pooblastilni zakon.

Parlamentarna straža.

DUNAJ 21. „Fremdenblatt“ poroča, da kompetentne strani izjavljajo, da je poročilo o okrajitvi parlamentarne straže brez vsake dejanske podlage. O tej ideji se doslej še ni razpravljalo.

PODLISTEK.

37

IGRALEC.

ROMAN. - IZ SPOMINOV MLADENIČA.

Ruski pisatelj F. M. Dostojevskij. Poslovenil R. K.

„Izvolite, toda do večera najbrže več ne pride, dasi postavite nanj tisočkrat. To se dogaja.“

„Neumnost! Bati se volka in ne hoditi v gozd. Kaj? Izgubil? Stavi še!“

Zaigrali smo tudi drugi zlat; postavili smo tretjega. Babica je jedva sedela na mestu, se vtopila žarečih oči v kroglico, skakajočo po zarezah vrtečega se kolesa. Tudi tretjega smo izgubili. Babica se je razburjala, ni mogla sedeti mirno in je celo s pestjo po mizi udarila, ko je zaklical kruper namesto zaželenega zéro — Trente six.

„Glej, ta vruga!“ se je srdila, „pride-li kmalu ta prokleti zéro? Živa nočem biti, če ga ne dočakam! Tega, da ne

Za spremembo § 14.

DUNAJ 21. Govori se, da predložijo nemški naprednjaki nujni predlog, da se odpravi ali spremeni paragraf 14 temeljnega ustavnega zakona.

Sklicanje dež. zborov.

DUNAJ 21. „Fremdenblatt“ poroča: Kakor se govori, bo češki deželni zbor sklican na 10. januarja, nižjeavstrijski pa na 3. januarja 1910.

DUNAJ 21. Kor. biro je zvedel, da bodo v slučaju, ako državni zbor še pred božičnimi prazniki reši svoj delavni program, sklicani deželni zbori gorenje-avstrijski, tirolski, goriški na 27. deželni zbori istarski, koruški, moravski in šlezjski na 28., bukovinski na 29. t. m., solnograški na 4. januarja 1910.

Ban Rauch nima več zaupanja pri vladarju.

ZAGREB 21. Ban baron Rauch je bil te dni na Dunaju pri vladarju v avdijenci ter predlagal razpust sabora. Vladar je predlog odbil.

Premoženje pokojnega kralja Leopolda.

BRUSELJ 21. Neki listi poročajo, da je pok. kralj Leopold zapustil 146 milijonov frankov premoženja. Do pred 10 leti je imel le 80 mil., njegovo premoženje je posebno naraslo od leta 1903 valed vseh finančnih podjetij. V Parizu in v Bruslju je imel 90 hiš, 40 jih je pa imel v Ostendi.

Pisma kralja Leopolda.

BRUSELJ 20. Princetinja Luiza zahteva od testamentarnega izvršitelja Goffineta, da se ne vniči noben list in da se ohranijo vsi papirji pokojnega kralja. Medtem poročajo, da je dal Goffinet in kraljeve palače odnesti na neznani kraj več kovčegov s pismi.

Donavsko-Jadranska železnica.

SOLUN 21. Francoski inženirji, ki so v Albaniji trasirali Donavsko-jadransko železnico, so morali radi sovražnega vedenja Arnavtov pri Berani prekiniti svoje delo. Vrnili so se v Carigrad.

Nova uredba za Finsko.

PETROGRAD 21. „Ruskie Vjedomosti“ javljajo, da pripravlja Rusija novo uredbu za Finsko. Uvedlo bi se namestništvo in poverilo enemu velikih knezov. Odnosaji med Rusijo in Finsko bi bili urejeni, kakor so odnosaji med Nemčijo in Alzacijo-Loreno. Namestnikom bo haje imenovani veliki knez Nikolaj Nikolajevič. General Sajin ostane še nadalje generalni guverner.

Francoska eskadra v Solunu.

SOLUN 21. Francoska eskadra, obstoječa iz oklopnih križarjev „Victor Hugo“, „Ernest Renan“ in „Jules Ferry“ je dotaknili se pristanišča Cavalla dospel semkaj. Tukaj ostane več dni.

Viharni prizori v grški zbornici.

ATENE 20. Na včerajnji seji zbornice je vojni minister predložil zakoniki načrt glede prenovne vojske. Načrt predvideva osnutje dveh novih divizij, za kar bi bilo potrebno na leto 2 in pol milijona. Minister se je, govoril o predlogi, rahlo dotaknil tudi minolosti. Pristaši Teotokisa so se čutili valed tega vžaljene in so odšli iz dvorane. Nastalo je v zbornici silno razburjenje, čemur so sledili viharni prizori. Ker ni bila zbornica več sklepna je bila seja zaključena. O tem incidentu se v parlamentarnih krogih živalno razpravlja, vendar je nade, da se stvar poravnata.

pride, je kriv onile prokleti, kocrasti kruper! Aleksej Ivanovič, postavi dva zlata! Toliko boš stavil tako dolgo, dokler ne pride zéro; sicer dobimo le malenkost.“

„Babica!“

„Stavi! Stavi! Saj niso tvoji!“

Postavil sem dva zlata. Kroglica je dolgo tekala po kolesu, zatem je začela skakati po zarezah. Babica je sedela kakor kip, samo roko mi je stisnila. Naenkrat sem začul: klop.

„Zéro!“ je zaklical kruper.

„Vidiš? Vidiš!“ se je okrenila k meni vsa žareča in zadovoljna. „Saj sem ti rekla! Sam Bog mi je dal misel, da sem postavila dva zlata! Koliko torej dobim? Zakaj mi ne izplačajo? Potapič, Marfa, kje sta? Kam so odšli vsi naši? Potapič, Potapič!“

„Babica, pozneje!“ sem šepetal. „Potapič je pri vratih, sem ga ne pusté. Glejte, babica, dajajo vam denar, vzemite!“ Izročili so ji v modrem papirju zapečaten, težak zavitek s petdesetimi zlati in še dvajset zlatov nezapečatenih. Vse to sem potegnil pred babico z lopatico.

Faites le jeu, messieurs! Faites le jeu,

ATENE 21. Odposlanstvo vojaške lige je še po noči prišlo k Teotokisu, da poravnata incident v včerajšnji seji zbornice.

ATENE 21. Vojni minister je podal ostavko.

Vihar v baltičkem morju.

LIBAVA 21. (Petr. brz. ag.) Že več dni razaja tukaj orkanu podobna vihar. Poneorečilo je že več ribičev. Valovi so splavili na obrežje neki čoln, na katerem je bilo privržano truplo. Neki semkaj došli ruski parnik je na svoji vožnji rešil pet mož nekega potopljenega nemškega skonarja.

Cook ni bil na severnem tečaju.

KODANJ 21. Komisija, ki je pretresala Cookove listine, je izjavila, da ni v teh listinah še nobenega dokaza, da je Cook dosegel severni tečaj.

Atentat na romunskega ministra-kega predsednika.

BUKAREŠT 21. (Rom. ag.) Ko je danes zvečer ministerski predsednik Bratianu stopil iz kočije, da bi šel v svojo hišo, je neki delavec trikrat nanj ustrelil. Bratianu je bil le lahko ranjen. Storišca so zaprli.

Samomor braziljanskega podpredsednika.

RIO DE JANEIRO 21. Podpredsednik Costabaretto se je danes z revolverjem ustrelil v senor.

Proces Friedjung.

Učenjak Friedjung, ki je od 25. marca t. l. do predvčeršnjim trdil, da je nezmotljiv v svojih obtožbah proti hrvatsko-srbski koaliciji, je zvil s tem, da je najprej izjavil, da je svojim dokumentom verjel, ker so mu to uverjenje dajali širši činitelji. In ko je končno Spalajkovič ironično rekel, da so ti „viši činitelji“ tudi ob drugih prilikah jemali rog za svečo, bil je Friedjung prišljen v izjavo: „Ne izključujem na absoluten način, da sem bil v svoji dobri veri prevaran, ali potem ko sem vas mččno storil, da bi se uveril o resničnosti teh papirjev, nihče mi ne bi mogel reči, da sem „delal v slabi veri“.

Friedjung je torej položil orožje takoj, čim je profesor Rešetar znanstveno dokazal, da so dokumenti navadni falsifikati. V tem procesu je imela priti kulminacija po izjavah važnih prič, kakor Čingrije Kallayeva-ge špijona Kačanskoga. Ali, ker je Friedjung že prej rekel mea culpa, besede omenjenih prič so bile skoraj odvisne. Koalicijska je torej zmaga la na vsej črti, kakor smo predvidjali začetkom. Friedjung se je včeraj dogovarjal s koalicijo, kako bi se stvar rešila brez sodnijskega pravoreka. Friedjung namreč, sam uvideva, da bo poražen in osramočen, četudi bi ga porota rešila, oziraje se na njegovo „dobro vero“.

* * *

Friedjung umakne obdolžitve?

DUNAJ 21. Celo jutro so se vrtila med strankama pogajanja za umaknitev tožbe, ki so pa ostala brezuspešna. Tožitelji so pripravljani umakniti tožbo samo v slučaju, ako Friedjung popolnoma umakne svoje obdolžitve proti hrvatsko-srbski koaliciji ter izjavi, da so mistifikatorji zlorabili njegovo dobro vero.

Ker še ni prišel iz Berlina odgovor glede priče Markvića, je bila predpoludanska razprava odlašena.

Medtem se se pogajanja za umaknitev tožbe nadaljevala, a so se končne popolnoma

messieurs? Kien ne va plus?“ je klical kruper, vabeč k igri in pripravljaje se zavrteti ruletko.

„Za Boga! Zamudili smo! Takoj zavrti. Stavi, stavi!“ je hitela babica. „Ne cincaj vendar, hitro!“ se je razburjala in me drezala pri tem na vso moč.

„Toda, na kaj naj stavim?“

„Na zéro, na zéro. Zopet na zéro! Stavi kolikor mogoče dosti! Koliko imaš? Sedemdeset zlatov? Kaj bi jih hranili; stavi po dvajset zlatov vsakokrat!“

„Spametujte se, babica! Včas po šestkrat ne pride. Pravim vam, da zastavite vso ysoto!“

„Lažeš, lažeš! Stavi! Kako te srbi jezik! Vem, kaj delam!“ in zadržela je od razburjenja.

„Po pravilih ni dovoljeno staviti enkrat na zéro več nego dvanaest zlatov, babica. Na-te, postavil sem.“

„Kako da ni dovoljeno? Morda pa lažeš? Monsieur, monsieur!“ je dregnila kruperja, ki je sedel na njeni levi in se

1) Igrajte, gospoda? Igrajte gospoda! Mari

ne boste več stavili?

razbila. Tožitelji so namreč zahtevali, da moreta toženca izjaviti, da so dokumenti porazeni, na kar pa tožitelja nista pristala.

Ob 4 popoldne je nadaljevala razprava, Sodni dvor je odbil predloge braniteljev, da se povabi več prič, med temi Kačanskoga. Zatem je predsednik predčital neko izjavo predsednika društva „Prosvjeta“, da se ni to društvo nikdar pogajalo s Spalajkovičem za kako subvencijo. Dalje je bila predčтана brzojavka načelnika političkega oddelka srbskega ministerstva zunanjih zadev Dragomir Štefanovića, da ni bil nikdar v zvezi s „Slovaniskim jugom“ ne zasebno, ne uradno, ni torej tudi spisa, ki zadene 6000 dinarov subvencije za Šupila ni se pisal, ne podpisal.

Bivši sekcijaki načelnik Nikolić je izjavil, da je z ozirom na glasove v listih natančno opazoval politično delovanje posameznih članov koalicijske, a ni nikdar opazil ničesar, po čemur bi se dalo sklepati na kako sporazumljenje s Srbijo. Sicer bi bili on in njegovi somišljeniki izvajali posledice. V Hrvatski je že navada, da se vniči političke protivnike z obdolžitvijo veleizdaje. Tuškanov izraz, da pojde na pohod proti Dunaju, je bil le mejklic in je imel smisel, protestirati proti dunajski politiki.

Takrat koalicijska še ni obstojala in torej Tuškan tudi ni mogel biti njen član. Na vprašanje dr. Friedjunga je priča izjavil, da ne dobivajo zagrebški listi nikake subvencije in da nekateri zelo težko ekzistirajo. Spalajkovića priča ni poznal.

Dr. Dušan Popović je izjavil, da gre pri dokumentih po njegovem mnenju za veliko mistifikacijo. Označil je za grdo žalitev, ako se zatrjuje, da ne bi mogli Srbi monarhije ničesar storiti brez Srbije.

Friedjung je izjavil, da se je hotel le obrniti proti hibam v javnem življenju v Hrvatski.

Predsednik je prekinil razpravo ob 7. uri zvečer, nakar so zopet pričela pogajanja za umaknitev tožbe. Ob 8. uri zvečer so obvestili porotnike, da se bodo pogajanja jutri nadaljevala.

Po večurni konferenci med zastopniki strank se je doznalo, da so se pogajanja izjalovila, ker se niso mogli zastopniki strank zediniti o vsobini izjav, ki naj jih dajo obtoženci. Razprava se bo jutri nadaljevala in proces dovrši.

Važen nemški glas o avstrijski diplomaciji.

Včeraj smo omenili le mimogrede velevažnega članka, ki ga je prinesel o procesu Friedjungovem tednik „Die Freistatt“, o katerem je znano, da ima svoje zveze tudi tja gori do visokih sfer. Članku moremo pripisovati velik simpatičen pomen, ne le zato, ker je znim neusmiljeno obojen ves zlatem avstrijske diplomacije, ampak tudi zato, ker ga je priobčil ravno ta list.

Ze prve uvodne besede involvirajo porazen udarec za avstrijsko diplomacijo.

„Ko sem dobil v roko oba zvezka z „dokumenti obtoženih strank, sem zastrmel na lahkomisljenosti, s katero se je postopalo v tej neizmerno važni stvari!“ Potem pa naglašam, da to težko običanje ne velja toliko listu „Reichspost“, ki je gotovo postopal v „dobri veri“, in ki mora sedaj nositi odgovornost radi nemarnosti drugih, in tudi ne dr. Friedjungu, ampak lahkomisljenost so zagrešili tisti „vedilni krogi“, ki so se dali prevariti z „zbirko dokumentov“ tako nevarne konsstrukcije. „Kajti ti dokumenti — piše „Freistatt“

pripravljali, da zavrti. „Combien zéro? Douze? Douze?“

Brzo sem mu razložil vprašanje po francosko.

„Oui, madame,“ je uljudno potrdil kruper, „kakor vsaka poedina stava ne sme po pravilih prekoračiti vsote štirih tisočev goldinarjev,“ je pristavil v pojasnenje.

„Torej ni drugače; postavi dvanaest?“

„Le jeu est fait!“ je naznanil kruper. Kolo se je zavrtelo in prišlo je trideset. Izgubili smo!

„Se, se! Stavi še!“ je kričala babica. Že nisem več prigovarjal. Skomignil sem z rameni in postavil še dvanaest zlatov. Kolo se je dolgo vrtelo. Babica je kar trepetala sledeč za kolesom. „Mari misli, da zopet zéro pride?“ sem si mislil in jo motril začuden. Popolno prepričanje, da dobi, ji je žarelo na obrazu — nestrno pričakovanje, da takoj zakličejo zéro. Kroglica je skočila v zarezo.

„Zéro!“ je zaklical kruper.

„Kaj!!!“ se je okrenila k meni divje

— zmagoslavno. (Pride še.)

2) Koliko ničla? Dvanaest? Dvanaest!

doslovno — so razni par zrn za vabo popolnoma penarejeni in svobodno iznajdeni. In eheh, ki ga je s tem doživela avstrijska stvar, se vrhovati v dejstvu, da ves tisti nam teli zavistni svet ne bo mogel sedaj dovolj živahno naglašati, da smo mi anekajto Boene in Heroogovine izrekli pod pretežami, katerih verjetnost smo hoteli dokazati z „falsificiranimi dokumenti“. Da-li morejo v našem ministerstvu za vnanje stvari oceniti tisto nedogledno škodo, ki je storjena monarhiji s tem, da moramo te porogljive obdolžitve mirno in skoro brez obrambe vtikati v šep?! Ali mislijo na Balhausplatzu kaj na to, kake strasti je ta proces ponovno razpalil v slovanskih deželah, koliko ogorčenja se zopet nabere v Srbiji proti Avstro-Ogrski, kakov ničevalec posmeh bo pretresal pisarne diplomatov vseh dežel, ko dobijo pred se „zbirke dokumentov“, na katerih navidezno jedinih slovi najodličnejša akcija Avstrije od desetletij sem!

To je menda povedano dovolj jasno in dovolj odločno: koliko se je grešilo in kdo je grešilo!

Naj navedemo še nastopno pasajo: „Stranski namen procesa je bil: uničenje hrvatsko-srbske koalicije. Baron Rauch se sicer kaj dobro počuti kakor samodržec v Hrvatski, tudi nima nikakega posebnega hrepenenja po novih volitvah, ki mu gotovo ne prinesejo vladne večine v zvezi s tem procesom. Ali bilo bi mu vendar ležeče na tem, da se s kakim dunajskim procesom utrdi in le drakonična strogość more v Hrvatski, v kateri mrgoli „veleizdajalcev“, pomoči ređu do zmage. A sedaj bomo morali prestat izkušnjo, da se bo onih 50 tožiteljev iz hrvatsko-srbske koalicije slavilo kakor mučenike, da se bo zasmehom in roganjem napadalo vladno in specialno Dunaj, da sta se puščala imeti za norca po tako nerodnih krparijah, kakoranje so tisti procesi predloženi „dokumenti“.

Ko so čitatelji prečitali to uničevalno sedbo patentiranih Avstrijcev o nerodnosti in neoposobnosti avstrijske diplomacije, gotovo podčrtajo debelo našo večerajšjo trditve, da je ta diplomacija kvalitativno daleč pod ono male „barbarske“ Srbije!

La prav ima članek v „Freistatt“: na zatočni klopi ne sedita več dr. Friedjung in dr. Fander, ampak baron Aehrenthal, obdan od blestečega venca Raucher, Tarabochiev, Accurtiev, Dorotkov, Frankov in — Natšiev!!

Iz proračunskega odseka.

Poslanec dr. Trenč o procesu Friedjung in trgovinskih pogodbah.

V ponedeljkovi seji proračunskega odseka je govoril posl. Trenč Pavičič med drugim tudi o Friedjungovem procesu. Nastopil je jako oistro proti načinu, kakor predsednik Wach vodi razpravo. Govoril je očitno vladu, da denar, ki je bil dovoljen že pred 30 leti za železnice, porablja za plašanje špijonev in za kupovanje ponarejenih dokumentov, s katerimi hoče kompromitirati hrvatske politike ter hrvatski in srbski narod, obdolževanjem radi vseizdajce. Dokler se od strani avstrijske in ogrske vlade postopa na tak način z najzvestejim narodom, Jugoslavi ne morejo dovoliti vladni proračuna. Ob enem pa je dr. Trenč izjavil, da bodo Jugoslavi glasovali za trgovinske pogodbe, ker odgovarjajo te toliko interesom države, kolikor interesom Jugoslovanov.

Blagoslovi anekajto.

Ko je minulo simo obstojala nevarnost, da pride med našo državo na eni ter Črno-goro in Srbijo na drugi strani, do oboroženega konflikta, je pobegnilo veliko Hrcogovcev v Črno-goro z namenom, da se bodo v slučaju vojne borili na strani slednje proti Avstriji. Med begunci so bili do dobrega vai odraali in za orožje sposobni možje praoel. vraz iz Gacke, ki leži tikom od črnogorski maji. Ko je pa bil konflikt poravnán, so se begunci večinoma povrnil, to tembolj, ker jim je bilo objeljeno, da se jim ne zgodi ničesar. Ali prišlo je drugatje? 31 povrnitih se beguncov, ki so slučajno rezervisti in so bili zato postavljeni pred vojno sodnijo v Mostaru, ki je prisodila obtožbeno pot do sedemletno ječo. V vsem so bili begunci obsojeni v preko dvesto letječe!

Na smemo pa pri tem pozabiti, da je razsodba, oziroma obsodba izrekla vojna sodnija, ki v to ni bila niti kompetentna. Pred vsem ni bilo tedaj, ko so imenovani rezervisti pobegnili, še proglašeno vojno stanje. Oni torej niso spadali še pod vojaški kazenski zakon. Še-le dne 30. marca je bilo proglašeno vojno stanje, a tozaderni proglasi so bili nabiti le v mostarskem okrožju, kamor spada tudi Gacka.

Najlepše pri vsem je pa to, da je padla odločitev, da vojne ne bo, že 28. marca. Ni bilo torej nikakega povoda več za proglašanje vojne stanja. Ker je pa bilo dne 30. marca kajubu tomu proglašeno vojno stanje, a to zemo v okrožju Mostar, je jasno, da se je to zgodilo le zato, da bi se moglo begunce, ki so bili ob enem rezervisti, staviti pred vojno sodnijo, kjer se vsa preiskava, razprava, razsodba vrši za zspitimi vratmi, brez vsake kontrole.

Da-li obsojeni in njihove družine postanejo zbog obsodbe boljši avstrijski patrioti — na tem dvomimo. Z ječami in policijskimi

naredbami pač ni možno ubiti narodovm lojalnost v glavo in ljubezen v srce.

Novi indolji proti Hofrichterju?

Včerajšnji „Neues Wiener Journal“ poroča, da je vojaška sodna oblast zasledila minoli teden novo sled o provenijenci ciankalija in morebitni skriti drugih oseb. Poltina uprava je točno kontrolirala pisma, ki jih je dobil in odposlal Hofrichter v Lincu. Ena teh sledi kaže baje na neko osebo, ki biva na Dunaju in ki je baje „sumljena“, da je oddala na pošto kuverte s škrtjicami, v katerih je bil strup. Neka druga sled da vodi v Mostar, kjer da se je Hofrichter prestrbel s ciankalijem. V kratkem da bo na Ograko, kjer je bil Hofrichter prej v garniziji, odposlana posebna komisija. Tako tudi v Mostar. Tudi iz spisov, ki so bili zaplenjeni na Hofrichterjevem stanovanju, da izhajajo novi indiciji proti Hofrichterju.

Tako poroča „Neues Wiener Journal“, o katerem je pa znano, da ni ravno posebno velik prijatelj resnice in da se rad lovi za senzacijami. Torej je vse take vesti vnaprejemati s skrajno rezervo.

Nadomestne volitve na Goriškem.

Tekom včerajšnjega dne dobili smo še poročila iz doli sledečih občin:

	Zloboe	Vran	Vrtovo	dr. Tuma
Arber	54	38	5	—
Arče	81	—	4	—
Banjice	—	—	—	—
Berje	36	1	5	16
Breginj	—	—	—	—
Brestovica	—	—	—	—
Deakle	72	6	93	—
Dol Otlica	145	—	45	—
Drežnica	—	—	—	—
Dutovlje	7	145	11	—
Št. Ferjan	251	90	—	1
Gabrije	48	13	44	—
Gabrovica	—	—	—	—
Gojade	42	—	42	—
Gorjansko	45	5	6	29
Kal	226	6	74	—
Kobjeglava	60	20	—	—
Kojako	223	255	21	4
Kopriva	40	5	7	7
Kred	104	—	72	—
Lokov	—	—	—	—
Lokovec	105	—	30	—
Lokve	69	—	3	22
St. Lucija	258	2	25	18
Mavhanje	—	—	—	—
Ozeljan	17	161	—	—
Pilavica	115	3	—	—
Ponikve	129	—	62	3
Povir	—	—	—	—
Rapen	—	—	—	—
Rodik	39	—	47	—
Sedlo	—	—	—	—
Selo	—	—	—	—
Skopje	12	32	15	1
Sivno	11	4	7	23
Simpas	52	74	6	—
Simpolaj	5	3	3	48
Šmarje	76	85	1	—
Škrbina	60	5	11	16
Štanjel	70	67	12	—
Štjajk	108	3	10	—
Štorje	1	118	—	—
Temnica	99	6	9	14
Tomaj	30	192	—	—
Tribuša	18	32	19	—
Trnovo	—	—	—	—
Trnovo pri Gor.	97	17	17	32
Velikdol	66	1	8	—
Velike Žablje	46	12	9	12

Dnevne vesti.

Mestni svet. Župan je otvoril sejo ob 7.30. Potem ko je bil prečitan zapisnik zadnje seje, se je župan, očitno zelo ginjen spomnil umrlega magistratnega ravnatelja dr. Artico, katerega je imenoval svojega odkritarčnega prijatelja. Pozval je mestne svetovalece, naj se v znak žalosti dvignejo s sedežev.

Potem je župan pozval referenta Archu, naj predlaga predlog mestnega odbora glede trimesečnega proračunskega provizorija za l. 1910, ker redni proračun ne bo mogoče rešiti tako, da bi se moglo izpolniti pravčasno odobrenje vlade.

Dr. Rybač je izjavil imenom zastopnikov okolice, da so oni sicer glasovali proti rednemu proračunu za leto 1910, ker bi znatilo odobrenje rednega proračuna zaupanje večine, glasovali pa bodo za provizorij, ker je to potrebno radi rednega poslovanja občine.

Dr. Puecher je izjavil, da bodo socijalisti glasovali tudi proti provizoriju, ker bi tudi dovoljenje provizorija značilo izražanje zaupanja. Tega pa socijalisti ne morejo storiti, dokler se obdrži sedanji sistem občinskega gospodarstva in dokler se ne izvrši reforma občinskih davkov.

Dr. Mrach je odgovoril, da večina ne potrebuje zaupanja socijalistov. Zadošča jej zaupanje davkoplačevalcev. Dr. Puecher je sicer mnogo govoril tekom proračunske razprave, a vse njegove velike ideje so obstojale v predlogu, da se postavi 1.800.000 K izrednega v redni proračun. Ni pa povedal, kako

naj bi se teh 1.800.000 K pokrilo v rednem proračunu.

Župan: Kdor je za predlog, naj vstane. Drignili so se Italijani in Slovenci.

Dr. Puecher: Evo koalicije slovenske in italijanske buržoazije.

Čim je dr. Puecher spregovoril te besede, je nastal na klopi večina uprav infarnalen hrup. Člani večine so obinali socijaliste s najrazličnejšimi provkami. Socijalisti istotako. Župan je zvonil, a brezuspešno. Zvonca se v splošnem hrupu ni slišalo. Najbolj so se odlikovali Puecher, Cernitz, Rascevič in Ara. Izgledalo je, da pride vsaki hip do pretepa. Razumeti ni bilo mogoče v splošnem hrupu nič. Slovenski svetovalci so ostali ves čas smehljaje in mirno na svojih mestih. Ko nečeno se je hrup vendarle polegel. A nekateri vročekrvni svetovalci se le niso mogli pomiriti. Med temi je bil najbolj glasen Cernitz. Župan, ki je bil obog smrti dr. Artico očitno potr, je poklical Cernitza na red.

Potem se je našaljevalo s drugim čitanjem rednega proračuna za leto 1910, ki je bile izvršene brez debate do kraja.

Na to je župan zaključil ob 8.30 so. Prihoda seja se naznani svetovalcem na dom.

Komedijanti! V sinočni seji mestnega sveta se je zopet enkrat pokazalo komedijantstvo socijalno-demokratskih zastopnikov v pravi luči. Glasovanje slovenskih zastopnikov za proračunski provizorij 3 mesecev se vporabili socijalisti za uprizoritev velikega hrupa. Dr. Puecher je zaklical, da sta se italijanska in slovenska „borghesia“ združili. Očital je torej nekako slovenskim zastopnikom, da so Ljubom na ljubo omogočili vsprejetje proračunskega provizorija. Številke naj nam povejo v koliko je to očitano opravljeno.

Po statutu mora v sličnih slučajih glasovati za predlog nadpolovična večina vseh mestnih svetovalcev, torej vsaj 41 njih, a pri tem morete biti prisotni 2 tretjini, torej vsaj 54 zastopnikov. Za proračunski provizorij je glasovalo včeraj 50 mestnih svetovalcev, med temi 8 navzočih slov. zastopnikov. Italijanskih samih je bilo torej 42, to je več nego je po statutu potrebno za vsprejetje.

Slovenski glasovi niso torej odločevali. Se sedmimi socijalisti pa je bilo vseh navzočih le 57 svetovalcev.

Ako so torej socijalisti resno mislili nasprotni provizoriju in preprečiti vsprejetje istega, zadostovalo bi bilo, da bi se bili oni vzdržali glasovanja. Ker v tem slučaju ne bi bilo več navzočih 54, nego le 50, torej premalo za sklepčnost. Socijalisti se torej se svojo navzočnostjo, oziroma se svojim glasovanjem omogočili provizorij. Tako malorezna je torej bila njihova opozicija!

Resničen pogum in resnost so pokazali naši, ki so iz starih razlogov odkrito glasovali za največ potrebe občinske uprave, dočim so socijalisti zvesti svoji demagogični taktiki pač navidez nasprotovali in rogovili, a v resnici se niso upali izjaviti skrajnih konsekvenc ter so raje vsepešno sodelovali na vsprejetju provizorija. Tak je njih radikalizem!

Promocija. Gospod Josip Regali odvetniški kandidat in t. č. pravni praktikant na deželnem sodišču v Ljubljani, bo danes na vaučilišču na Dunaju promoviran doktorjem prava. Čestitamo.

Dogodbica s tržaškega Cora. Minolega ponedeljka sta šli po Coru dve gospici, ki sta se razgovarjali med seboj lepo po slovenski. Z omenjenima gospicima sta šla dva „gospodiča“, katerih eden se je oglašil: „Qua se parla italiano“. Ena obeh gospic pa se je obrnila rekoč: „Noi parlemo tre lingue e non siamo colpa noi, se voi non parlate che una sola“. (Medve govorivi tri jezike, a nista krivi, če vi govorite samo enega). Naš poročalec, ki je to čul, je zaklical: „Bravo!“ na kar sta je italijanska osramočena popihala.

Pododsek pol. društva „Edinost“ pri Sr. Jakobu bo imel v petek večer ob 6. uri zelo važno sejo. Vabi se cenj. gg. odbornike, da pridejo točno k seji v Kontumno društvo (Campo S. Giacomo št. 4) Načelnik.

Za Ciril-Metodev ples, ki se bo vršil dne 8. januarja 1910 je daroval g. Ante Bogdanovič, veletržec v Trstu K 50. Vrlemu narodnjaku iskrena hvala!

Nadaljne prispevke naj se izvoli pošiljati na „Jadransko banko“ v Trstu, ali na gosp. Vladka Trnovca, ulica Fontana št. 4.

Esperantska slovnica. Končno izide težko pričakovana esperantska slovnica, ki je že v tisku. Za 1 K 10 stot. dobite v roko popolno slovnico v 10 lekcijah z bogatim besednim zakladom, obsegajočo 50 nalog, 10 beril in pogovorov itd. Za izbornost: te slovnice govorijo dejstvo, da je prirejena že za sedem družih jezikov. Da se naročnikom, stari in novim, prihranijo nepotrebni stroški, naj blagovolijo poslati denar naprej, čim prej, tem bolje. Kdor pošlje s poštnico vred 5 K 30 stot. za pet izvodov, dobi v dar zanimivo zbirko raznih pripovedek. Propagatorji, naročite po več izvodov, ker jih pozneje ne bo dobiti! Denar je pošiljati na naslov: Lj. Koser, cand. iur., Juršinci pri Ptaju, Štajersko.

Podražanje tiskarski del. Državna zveza lastnikov tiskarn namanja, da se bodo radi zvišanja mezd od 1. januarja naprej podražila tiskarska dela za 5%.

Iz Roca. V soboto 25. t. m. to je na božični dan, obhajal boše otroški vrtec „Dr. av. Cir. in Met.“ v Rocolu v dvorani gosp. Škilana božičnico s sodelovanjem domačega tamburaškega zbora in prvega društva „Zvonimir“.

Ker je božičnici tudi namen, da pokaže domačinom vsotransko napredovanje otroški vrtec obiskujoče dece, vabimo občinstvo, ne le domače, ampak tudi iz mesta, da se mnogoštevilno udeleži veselice, da s tem pokaže, da mu je na srcu narodno šolstvo. Začetek veselice ob 4. uri pop.

Vstopnina k veselici, ki je v prid družbe družbe av. Cirila in Metoda“ je 40 stot. Preplačila se hvalažno vsprejemajo.

Ob tej priliki apeliramo na občinstvo naj se ob novem letu spominja s kakim darom svoje šolske družbe!

Predavanje. Izobraževalni odsek N. D. O. priredi v četrtek dne 23. t. m. predavanje o „Socijalnem zavarovanju“. Starostno zavarovanje delavcev in zavarovanje proti brezposelnosti. Najaktuelnejše socijalno vprašanje našega delavstva je pač vprašanje zavarovanja, ki poveza globoko v vsakdanje življenje.

Naloga socijalnega zavarovanja je zavarovati delavca za vsak slučaj nezgode, bolezni, starosti; pa tudi proti brezposelnosti, saj se ravno v brezposelnosti najživeje občutijo druge nezgode.

Predaval bo tovariš Tomislav Cividini. Tovariši! udeležite se predavanja v čitalniški dvorani pri Sr. Jakobu polnočestvilo!

Tršč. Lloyd. Prejeli smo:

Čenjeno uredništvo „Edinosti“! V znani polemiki s „Tršč. Lloydom“ sem dopisal uredništvu tega lista popravek v obrambo svoje časti. Ker pa uredništvo ni hotelo priobčiti tega mojega popravka, ker se isključuje v „T. Lloyd“ dotikajo tudi časti lista „Edinost“, in ker zahteva interes slovenske stvari v Trstu, da se stvar razjasni, prosim Vas, da priobčite Vi nastopno mojo zadnjo besedo na adres „T. L.“:

U 353 br. ovdješnjeg „Trščanskog Lloyd“ izišao je članak „Hrvatska trgovina gotovog odjela u Trstu“, koji je izazvao opravdano negodovanje medju mjestnim Hrvatima i Slovencima. Zmogljiv od mnogih hrvatskih i slovenskih trgovaca u gradu reagirao sam na taj članak v zagrebačkom „Obzoru“ br. 333, a da nijesam ni poznavao g. Bohinca. Na to je u br. 355 „Tršč. Lloyd“ izišao kilometrički odgovor, prepun denuncijacija, uvijeda i — budalaština na moju i „Edinosti“ adresu, jer je „E.“ prenijela i odobrila moju vijest iz „Obzora“. Pošto se „Tršč. Lloyd“ oprezno ugnao glavnome pitanju, za mene je stvar bila riješena. Ipak sam pismeno zamolio „T. L.“, da lealno ispravi jednu gđnu podvalu proti mojoj oabii. U zadnjem broju „T. L.“ pak, mjesto odgovora, nalazim opet porciju pomješanog sofizma, laži i cinizma.

Radi toga mi je poručiti „T. L.“ samo ovo: Mene su uvjerili, da je „T. L.“ donio onaj prvi sporni članak, naperen proti slovenskoj trgovini a got. odjelima g. Bohinca samo zato, jer g. Bohinec nije htio više dati svog oglasa „Tršč. Lloyd“. Hinc illae lacrimae! Ovu činjenicu treba provrći, ne prijetijama sa suravom silom, a štampanim kobasicama, nego — dokazima, kojima se služe svi pošteni ljudi, pa i oni, koji nijesu proputovali... Aziju, Afriku itd. itd. kao gosp. urednik „T. L.“

J. Jedlowaki.

Pripomba uredništvu. Mi se noćemo dalje utikati to polemiko: Le na ono mesto v notici „T. Lloyd“, kjer se precej očitno aludira, da se je „Edinost“ zavzela za trgovca Bohinca zato, ker je imel kdo v uredništvu kako osebo korist od tega, konstatujemo: da je uredništvo posnelo ono notico iz „Obzora“ v obrambo g. Bohinca popolnoma iz lastnega nagiba in ne da bi je bil kdo nagovarjal na to. Posnelo jo je, ker se je s tendenco notice v „Obzoru“ popolnoma strinjalo in bi bilo, tudi če bi ne bil „Obzor“ prinesel tega, samo zavrnilo ono notico v „Tršč. Lloyd“, ker smo si bili tudi sami na jasnem, da je bil oni poziv neumesten ne le ozirom na trgovca Bohinca, ampak tudi za one, ki bi bili eventuelno sledili pozivu v „T. Lloyd“.

Pisemsko-poštni promet ob novem letu 1910. — Da se dostavljanje pisem ob novem letu 1910 kolikor možno pospeši in tozadavne manipulacije po možnosti olajša, je p. n. občinstvo nujno naproseno, naj pri nepriporočeno oddanih pisemskih pošiljatkah prilepja znamke izključno samo v desnem gornjem kotu naslovne strani.

Okoliščina, da se nahajajo znamke pri posamičnih pisemih deloma na sprednji, deloma na zadnji strani, jako obtežuje uradno poslovanje, radi česa naj se ne rabi znamke kakor zaporočnice in naj se ne prilepja istih na zadnji strani pisemskih omotov.

Pri pisemsko poštnih pošiljatkah, naslovljenih v večje kraje, naj se časaš prejemnikovo bivaličke z imenom ulice, hiše številke in lege (stopnice, nadstropje in številka vrat); pri pošiljatkah namenjanih na Dunaj, navesti je razven tega še mestni in tudi poštni okraj.

Pisma, katerih naslov ne odgovarja do-ložbam, uteg ejo biti najmanje prepozno dostavljena; ni pa tudi izključeno, da se takih pisem sploh ne dostavi, ako bi poštni upravi nedostajalo sredstev za izdelitev naslovljen

čvega bivališča. Najno je torej potrebno, da so naslovi pravilni, in to ne samo v interesu strank, ampak tudi poštne uprave, ker poslovanje z nepravilno naslovljenimi pismi ovira, posebno pri ogromnem prometu ob novem letu, v izredni meri celotno dostavljanje poštne pošiljate.

Tem povodom se opozarja še na to, da so dopisnice, katerih besedilo vsebuje nedostojnosti, žaljenje, ali druga kaznjiva dejanja, ali na katerih se nahajajo slike, oziroma desavki, ki imajo znake nedostojnosti ali žaljenja, oziroma politično demonstrativne značaj, izključene iz poštne prometa.

Po privatni obitki izvršene dopisnice ne smejo presegati v dolžini 14 cm, v širini 9 cm; ne smejo pa biti krajše nego 10 cm in ožje nego 7 cm; zadnja stran in leva polovica prve strani se zamorejo popisati.

Prepovedano je dopisnicam pridejati razven znakov za frankovanje, katere si budi predmet; ipak je dovoljeno na zadnji strani in levem delu prve strani prilepiti obrazke (vinjete) ali slike iz jako tančnega papirja, pod pogojem, da so iste na dopisnici popolnoma prilepljene. Slične podobe pa se morajo od poštne znamk in finančnih kolekov v barvi, obliki in velikosti očitno razlikovati.

Dopisnice se morajo odpošiljati avobodne (brez omoto). Dopisnice, ki ne odgovarjajo odpošiljalnim pogojem, so podvržene isti postopni kakor pisma.

Nadalje se pripominja, da je na vizitnice, božične in noveletne kartice, ki se jih odpošilja po tarifu tiskovin dovoljeno dostavljati, voščila ter zahvalne in uljudnostne formule, ako so izražene z največ petimi besedami ali z običajnimi okrajšicami (p. f. z. v. i. t. d.).

Karte z nadpisom „Dopisnica“ ali slično so dopustne po tarifu za tiskovine, ako v ostalem odgovarjajo pogojem za prevažanje tiskovin. V nasprotnem slučaju se postopa z istimi, kakor z dopisnicami, ali — ako ne odgovarjajo tudi pogojem za dopisnice — kakor s pismi.

Pristojbina od navadnega pisma znaša: V krajnjem in daljnem prometu, kakor tudi v prometu z Ogrsko, Bosno-Hercegovino in Nemčijo do vključno 20 gramov 10 st., čez 20 gramov do 250 gramov 20 st.

V prometu s Srbijo in Črnogorico znaša pristojbina 10 st. od vsake 20 gramov, v prometu s ostalimi inozemstvom 25 st. od prvih 20 gramov in 15 st. od vsake nadaljnjih 20 gramov.

Pristojbina za dopisnice znaša v notranjem prometu, dalje v prometu z Ogrsko, Bosno-Hercegovino, Nemčijo, Srbijo in Črnogorico 5 st. od navadne dopisnice in 10 st. od dopisnice z odgovorom, v prometu z ostalimi inozemstvom 10 st. od navadne in 20 st. od dopisnice z odgovorom.

K sklepu se opozarja občinstvo na dejstvo, da se znamk prejšnjih izdaj za frankovanje pošiljate ne sme več uporabljati, da pa so poštne jednote (dopisnice zalepke, pasice in črpnopostne vrednostnice) prejšnje izdaje, kakor tudi omoti z neposredno natisnjeno znamko prejšnje izdaje, še vedno veljavni.

Za veliki Ciril-Metodov ples, ki bo dne 8. januarja 1916. v vseh prostorih „Narodnega doma“, prodajajo vstopnice za družbenike:

Gosp. Peter Može v „Konsumnem društvu“ pri sv. Jakobu, „Davaško podporno društvo“, „Podporno in bralno društvo“, „Narodna delavska organizacija“, gosp. Josip Gorenjec in g. Tereza Bček, vratarica „Nar. doma“. Lžje in sedeže na galeriji: g. Vladko Ternovec.

Velike povodnji. Od vseh strani prihajajo poročila o velikih povodnjah, nastalih valed deževja zadnjih 4 dni. Tako so tudi po Vipavski dolini in v Furlaniji reke in potoki silno narasli. — Iz Vipave poročajo, da je Vipava preplavila vsa dolina in da je uhoj v trg nemogoč. — Tudi Sava je silno narasla in na več krajih izstopila. Ljubljansko barje je vse pod vodo. Barje je podobno velikemu jezeru. — Istotako je izstopila Krka na Dolenjskem. — V Trstu je deževalo od sobote jutraj do večerj opoldne nepretrgoma. Posebno hud naliv je bil večerj jutraj, ki je izliti razoral ceste in pota. Večerj popoldne pa se je začelo jasneti in se je proti noči popolnoma zjasnilo. Tudi temperatura je padla. — Nade je torej, da se vreme ustavi.

Izgubil je nekdo sarkno minulo soboto na zabavi „Jadrana“. Kdor jo je našel oziroma zamenjal, je naprošen, da jo prinese v „Jadrana“ ul. S. S. bastiano 6. I.

Tržaška mala kronika.

Samomor. 17-letna Marija Zorman, stanujoča v ul. Er. Torricelli št. 4 je ljubimkova z nekim moškim, ki je je rekel, da je neoženjen. Ker jo je obljubil, da jo poroči, je imela žnjim tudi intimne odnose. Snoci je dekle zvedelo; da je njen ljubek oženjen in oče 5 otrok. Iz obupa je izpila precejšnjo dozo karbolne kisline. Plesnili so jo v bolnišnico, kjer je nesrečnica kmalu potem izdihnila.

Poskušana samomor. Večerj popoldne je bilvi 54-letni trgovec z drobnino E. D. Ricchetti z novega pomola Sanità skočil v morje. Rešili so ga nekateri pilotje in spravili v bolnišnico. Ricchetti si je hotel vzeti

življenje, ker se nahaja v slabih denarnih razmerah.

Poročali smo že, da je bila neka Marija Stradi, iz Kopra aretirana, ker je neala vraden stvari v zastavljalnico. Ko so jo zaslišavali na policiji, jej je prišlo tako slabo, da so jo spravili v bolnišnico. Ker je rekla, da je v blagoslovljenem stanu, so je dali v porodniški oddelk. Večerj so pa zdravniki konstatali, da ni res v blagoslovljenem stanu in zato so jo odpustili iz bolnišnice. Sinoci se je Stradi na Corau aprla s svojim ljubkom in ko jo je ta pustil na ulici, je vzela iz žepa stekleničico karbolne kisline in jo izpila. Spravili so jo v bolnišnico in jo oddali v opazovalnico.

Grozno. — Funkcionarji šentjakobkega komisariata so večerj aretirali 45 letnega Antona Pirsara iz S. Danila na Furlansem, ki je ločen od svoje s. e, in njegovo 19 letno hčerko Elviro. Za , da je med obema obstajalo incestuozno razmerje, ki ni ostalo brez sadu. Elvira je mati šestmesečnega deteta! Deklica je priznala grozoto, oče taji!

Žuganje in ranjenje. Nedavno temu je dninarka Jesipina Cadora, stara 35 let, stanujoča v zageti S. Silvestro št. 5, dala poklicati na policijo Filipa Dimitris, starega 41 let, turškega podanika, doma s nekega otoka grškega Arh palaga, ki je vkrcan na parniku A. A. „Francesca“, in to radi nekega zneska, ki ga jej je bil dolžan. Radi tega je bil Grk grozno razjarjen na Cadoro. Predvračajnjim zvečer, ko so je Cadora nahajala pred durmi svoje hiše, so ji je Dimitris približal in jo raniil z bokserjem na glavi; pri tem je še rekel: „Mi je žal, da nimam noža pri sebi; toda predno se odpeljem, dobiš še več!“ Na vpitje ženske je pritekel redar, ki je Grka aretirail.

Javno nasilje. Večerj o polnoči je redar aretirail dninarka Atlija Melic, starega 22 let, iz Trsta, pristojnega v Tolmin, ker je izganil iz našega mesta, kjer je bil že 26-krat obsojen. Melic se je nasilno zoperstavil redarju, ki ga je vžugal še lo s pomočjo nekega bosanskega vojaka. Branil je pri tem z vao silo vojaka in ga tudi opraskal na roki.

Še vedno tatvina uhanov. Marcelo Canarutto, 6-letno dekle, stanujoča v ulici Parini št. 5, je večerj neka še neznanca ženska — kakor je že postal običaj! — zvalila v vežo hiše v ul. Istitato, kjer ji je snela zlatne uhane vredne 12 K.

Ulom. V stanovanje Viktorja Sosi v ul. Basco št. 8 se je v soboto s pomočjo ponarejenih ključev priplazilo kar pet tatov, ki so uromili omare in vkradli razne vrednostne reči v skupni vrednosti 100 K. Ko se je Sosi vračal domov, je zagledal čedno petorco, ki je pravkar stopila iz njegovega stanovanja.

Pokušal je ujeti enega izmed njih, ali z močnim sunkom se je isti otrsail njegovih rok — in hajd urnim korakom za drugimi lopovi!

Koledar in vreme. — Danes: Demetrij muč. — Jutri: Viktorija dev. Temperatura večerj: ob 2. uri popoldne + 12° Cels. — Vreme večerj: deževno.

Vremenska napoved za Pri-morsko: Megleno in deževno. Slabi vetrovi. Temperatura mila.

Naše gledališče.

„Rokovnjači“, narodna igra s petjem v 5 dejanjih.

Z uprizoritvijo „Nore“ je pokazalo naše gledališče občinstvu, kako mora biti igranje in kretanje, da se ima resnično tudi užitek, nedeljaka predstava „Rokovnjači“ pa nas je skro presenetila z negotovostjo in neokretnostjo nekaterih igralskih močij. Nesigurnost vetopov posamičnih oseb se je pokazala v vsakem dejanju, in da ni bilo Mozola, bili bi se predstavo zelo nezadovoljli. Konstatirati moramo pri tem, da je res, da lepe in popolne uprizoritve „Rokovnjači“ na našem odru skoro ni možno doseči, ker je premajhen, in ker toliko osebja ni možno pravilno razporediti kakor zahteva to igra sama. Tega se ne more zboljšati, toda večjo okretnost in značaj vlog: to pa lahko zahtevamo tudi na majhnem odru.

O vsebini in značajih nastopajočih oseb se je že toliko pisalo, da je odveč jo zopet ponavljati.

Izmed vseh se je seveda odlikoval gosp. Verovšek, kakor Blaž Mozol. Priznati moramo da je v tej vlogi g. Verovšek doma tako, da si nemoremo misliti boljega Mozola, nego je on. Za svoje izvrstno igranje mu je priredilo tudi občinstvo zaslužene ovacije.

Izmed drugih omenim le nekatere, ki so imeli v rokah večje uloge.

Ferdinanda je predstavljal g. Potrato dobro in bil bi ga gotovo bolje, da bi bil njegov okoliš boljši.

Nikakor nas ni pa zadovoljil Obloški Tonček, ki bi bil svojo ulogo lahko boljše izvršil. Če bi se nekoliko več potrudil.

DVORANA ZA SODBENE DRAŽBE

ulica Sanità 23-25 pritihoje.

Dražba, ki se bo vršila danes 22. dec. 1909. od 9.—11. dopoldne.

Velika množina zavrtkov praha za zdravljenje kože, stojala z miz, slike, ponešne omare, čaffunniera, vozovi za prodajo sladoleda kakor tudi vse druge priprave in orodje za izdelovanje istega, pokrivala, kotli, škafi vzorec itd.

SLOVANSKA KNJIGARNA : JOSIP GORENJEC - TRST

IN TRGOVINA PAPIRJA : JOSIP GORENJEC - TRST

ULICA VALDIRIVO ŠT. 40 (KRAJ KAVARNE NEW-YORK)

SVOJI K SVOJIM!

priporoča svoje bogato zalogo božičnih in noveletnih razglednic, nakita za božično drevesce in sveče, kakor tudi bengaličnih užigalce. Istotam se dobe razni prikladni darovi za male in odrasle, n. pr. kuglice, slikovalce, Tukoze živali, slikovnice za slikanje, razne vrste barve za otroke itd. Razne leposlovne knjige, poezije elegantno vezane, kraški cvrtji za slike in albumi za razglednice in slike. Vseh vrst pisemski papir v škatljah itd. Vaprejemaje se naročila in se ista najtočneje izvršujejo. Kraški nakiti za božična drevesca se morejo naročiti s približno naznačeno ceno za cel sortiment od Kron 3-50 naprej. Škatlje finih sveč po 30 do 50 vinarjev. Ogled božičnega drevesca in bogatega nakita vsakemu dovoljen, brez da bi moral kaj kupiti.

Za obilen obisk se priporoča udani

JOSIP GORENJEC.

Zahtevajte cenik zastoj in pošt. prosto.

SVOJI K SVOJIM!

Predajalnica manufaktur. blaga

Enrico de Franceschi

TRST

ulica delle Poste 10 - vogal ul. Valdirivo

Velika izbira bombaževine, izdelanega moškega in ženskega perila in drob. predmetov po najzmernejih cenah

Caro & Jellinek

Družba z omejenim poroštvom

Internacionalno prevažanje in solitv

na vse kraje

s posebnimi zaprtimi vozovi.

Caro & Jellinek

Telef. 16-27. Trst - Ulica Carraadori 15 - Trst.

Novi : dohodi

za zimsko sezono.

Moške obleke zadnje novosti . . . od K 14 do 48
Moški Paletot 14 50
Jope z ovratnikom iz kožuhovine 11 44
Deške obleke zadnje novosti 9 26
Deški paletot 10 26
Oblečice za otroke od 3 do 10 let 6 16
Paletot za otroke od 3 do 10 let 9 20

Velika izbira inozemskega blaga.

Sprejemajo se naročila za obleke po meri. — Specijaliteta: hlače, srajce, maje in druge potrebščine.

ALLA CITTA' DI TRIESTE

Trst, ulica Giosue Carducci št. 40 (prej Torrente)

Čudovito nizke cene :-:

dvočokol, živčnih strojev, vsakovrstnih gramofonov za gostine, kakor tudi različnih najnovejših plošč, izvršujejo se tudi vse popravila. Pri Batjelu, Gorica

Stolina ulica 3-4.

Prodaja tudi na obroke. — Ceniki franco.

Enrico de Chicchio

urari

Trst, ul. Stadion 35

Poprave po zmernih cenah z enoletnim jamstvom in prodajo vsakovrst. ur.

Specijaliteta:

„ZENIT - OMEGA“.

ALEKS. FRANC MAYER - TRST

žgalnica kave

TELEFON 1743.

Najboljši vir za dobivanje pešene kave.

PEKARNA IN SLAŠČICARNA

.. FRAN LAMPE

Prodaja svežega kruha 4-krat na dan. — Postrežba točna in na dom.

Plemenske kokoši

najboljše zimske, nosilke (barve na izbero) 20 kom 5 mesecev starih, prosto na vsako postajo Kron 30.—; 6 komadov K 9-50.

L. Altneu, Werschetz, Ogrsko.

Alfred Fränkel

Trgovinska družba.

Trst, Corso šte. 27

Podružnica:

ulica Cavana št. 11

Moški čevlji:

Št. 30 K 7.—
„ 83 s povezami 7-50
„ 92 box Kalf 9-50
„ 102 1/2 „ „ fini 12-50
„ 6079 „ „ amer. „ 16.—

Ženski čevlji:

Št. 253 K 6-50
„ 268 box Kalf 8-50
„ 349 z gumbi 9.—
„ 387 chevreau s povez. „ 12-50
„ 362 chevreau z gumbi „ 13.—
„ 390 čreveljčki (trpež). „ 5.—
„ 405 „ (chevreau) „ 7-50
„ 412 fini čreveljčki (chevreau) 10.—
„ 461 odprti čreveljčki „ 3.—
„ 467 lakirani odprti čreveljčki 3-80

120 podružnic v Avstro-Ogrski.

POZOR! Trgovci in preprodajalci! POZOR!

Velika zaloga božič. in novelet. razglednic s slov. napisom na debelo in drobno.

Reklamni koledarji za darila odjemalcem za novo leto z poljubno firmo. — Cene zmerne, izvršba okusna in ugajajoča.

Postna naročila se izvršujejo najtočneje. — Vsa naročila sprejema:

Slovanska knjigarna in trgovina papirja JOSIP GORENJEC - TRST

ulica Valdirivo šte. 40.

Čevljarja Bojca je pogodil g. Angeliskij dovolj dobro, istotako sta g. Bratina in Lesić zadovoljila gledalce.

Izmed ženskih ulog je omeniti Polonico, katero je igrala ga. Danilova popolnoma naravno. Tudi druge manjše ženske uloge so bile vse dobre, tako g. Ponikvarjeva v ulogi g. Poljskove, g. M. Kindova kakor Rezika in g. Pucelj kakor Hudmanova Jers.

Za svoje lepo petje je žela priznanje g. Müllerjeva kakor Nons, ki ima prav prijeten glas, katerega bi se lahko večkrat porabilo na našem odru.

Kakor pevec je bil istotako dober g. Sturm, ki je zapel svojo lepo pesemco z lepim uspehom.

Žal, da ne moremo o zboru izreči iste pohvale, — razven o „mladih vojaki“ — ki so prav dobro izvršili svoje naloge, dasiravno bi se tudi pri njih želelo mnogo več življenja, — o zboru, kajti na nekaterih mestih je bil negotov in je znoštal za godbo, da je bilo čuti veliko disharmonijo.

Ako se popravi vse te napake, bo v prihodnosti „Rokovnjačev“ zadovoljive.

Orkester šentjaskobke „Čitalnice“ je sviral prav dobro ter je žela zato zasluženo pohvalo.

Nepričakovane zapreke so onemogočile vpričo bajne igre „V Božični noči“.

Mesto te igre bo šla preko našega odra še enkrat klasična Ibsenova drama „Nora“, ki si je mehoma osvojila občinstvo. Gledališko vodstvo se je za reprizo „Nore“ tem rajše odločilo, ker je žulo že mnogo pozvedovani, ali se drama še enkrat vpričori ali ne. Zato upa, da se bo gledališko občinstvo udeležilo reprize še v večjem številu.

Na Sr. dan vidimo torej prezanljivo in povsod in splošno priljubljeno ljudsko igro „Legijonarji“, a na Štefanji dan „Noro“.

Društvene vesti.

Damski odbor za Ciril-Metodov ples ima danes ob 3. uri v Čitalnici svojo sejo. Želi se obilne udeležbe.

Darovi.

— Za podružnico družbe sv. Cirila in Metoda na Greti nabralo se je pri društveni „Božičnici“ dne 19. t. m. v gostilni Konsum. društva v Rojani K 25.78.

Nar. delav. organizacija

Odbor kresjeve skupine iz Škedenja skliče sestanek glede plavžev jutri v četrtek in za 28. t. m. točno ob 8. uri zvečer v prostorih Gospodarskega društva.

Za nedeljo dne 26. t. m. sklicuje se javni shod

za skupino delavcev iz delavnic S. Marka in S. Andreja točno ob 10. uri predpoludne v prostorih „Čitalnice“ pri sv. Jakobu.

Dnevni red: 1) Položaj našega delavstva v teh zavodih; 2) Volitev odbora skupine; 3) Slučajnosti.

Vesti iz Istre.

Prva italijanska propoved v cerkvi franciskancov v Pazinu. — Iz Pazina nam pišejo: Dne 7. in 8. t. m. so praznovali tukajšnji franciskanci 700-letnico obstanka franciskanskega reda. In ravno ob tej svečani priliki se je zgodilo nekaj, kar se ni zgodilo še nikdar poprej. Privikrat se je vršila po bledoslovu v franciskanski cerkvi oficijozna propoved v italijanskem jeziku. Propovedoval je katehet italijanske gimnazije oba dneva. Govori se, da je tako ukrenil pater gvardijan. Ali pa niso morda delovali tudi kak drugi vplivi?

Sveda je tudi ta dogodek razburil prebivalstvo okraja, ki je po 98 odstot. hrvatsko.

Argentinska vojna ladija v Puli. V nedeljo je priplula v puljsko vojno pristanišče kadetna šolska ladija argentinske vojne mornarice „Presidente Sarmiento“. Ladija, ki je pod poveljstvom fregatnega kapitana Luisa Armada je bila zgrajena na Angleškem leta 1906 in 1907, ima 2900 tonelet in je sedaj na prvem svojem večjem potovanju.

Na ladiji, ki ostane v Puli do 25. t. m., je 24 kadetov zadnjega letnika.

Proda se čevljarjski stroj po nizki ceni. Via San Giovanni 16, vratar. 2120

Proda se mlad osel, močan, dober za voz, vreden 100 K, proda se pa za 50 K. Ulica Bosco 18, vrata 7. 2274

V najem se odda ali proda žganjarna pri sv. Ivanu št. 137. (2284)

Pozor! Napoljske sicilijske testenine, testenine z jajcem, bolonjski riž, najfinije olje, omaka, fini sicilijski paradajzar. Vse to se prodaja po zmernih cenah v ulici Farneto št. 3.

Zaloga ovsa in klaje

Prodaja tudi koruzno perjo za postelje
M. ud. ZERQUENIK
ulica Luigi da Palestrina 2 (ogel ul. Coronio).

Skladišče vipavskega vina se odpre 21. t. m. v ulici Paduina št. 8. — Slavnemu občinstvu, posebno gostilničarjem se priporoča za mnogobrojni obisk. 2161

Lepega mrjasa za plemo priporoča F. Kante pri sv. M. Magd. zgor. št. 172. (2257)

Gostilničar Kulot „Pri treh prijateljih“ v Gorici, ulica Caserma št. 11, se priporoča z dobro kuhinjo in izvrstnim vinom. 1322

Kedor hoče za novo leto slike imeti, naj se pusti takoj fotografirati pri Atonnu Jerkiču, Trst — Poste 10 — Gorica — Gosposka ulica 7. — Cene primerne krasnemu izdelku zmerne. 2129

Velika gostilna na prodaj

v sredini mesta, z dvorano in vrtom, na saldo 5000 Kron. — Naslov pove Inseratni oddelek Edinosti v Trstu pod šte. 2283.

Ernest Pegan, Trst

Ulica Caserma 19 (nasproti kavarne Commercio)

Trgovina s svežim in pre-kajenim svinjskim mesom.

Vse vrste salam i. Najfin. sir. Mast. Konserve. Praške in graške gnjati.

Razne klobase. — Moderno opremljen buffet.

Vedno sveže DREHERJEVO PIVO. — KRAŠKI TERAN. — Garantirana PRISTNA VINA iz vipavske vinarske zadruge. — ŠAMPANJEC. — DESERTNA VINA. — LIKERJI ODLIKOVANIH TVRDK.

Gostilničarjem se daje primeren popust.

Priporočam slav. občinstvo, naj se o

priliki božičnih praznikov

biogovoli vsaki zglasiti v mojih prodajalnah

v ul. Giulia 7 in Campo S. Giacomo 7

kjer imam na razpolago popolno izbero **zapestnic, ovratnikov, srajo, bluz, spodnjih kril, svilenih in volnenih šarp, moških in ženskih rokavic** v vseh barvah in raznih kakovosti, kakor sploh v mojo stroko spadajoče blago in v veliki izbiri raznovrstne drobnarije.

Priporočevaje in zahvaljevaje se, biležim udani

Pietro Maggia.

Tvornica --- dežnikov

PAOLO MINOLA

je preskrbljena ob **Corso šte. 37** tik trdke GREINITZ

z raznovrstn. dežniki

od najnavadnejše do najfinejše vrste.

Cement - Portland

„**SALONA**“

Družbe „SPALATO“

Anonimno deln. društvo cementa Portland SALONA.

Letni proizvod: 10.000 važen.

IZKLJUČNI ZASTOPNIK

Leopold Feiner, Trst

• Pisarna • Zaloga Cementa
ul. Carradori 16 Riva Grumula 2
Telefon 605. Telefon 23-30

Iščeta se dva učenca za slovensko manifakturno trgovino. Takojšnji vstop. — Zglasiti se je v ulici Nuova 37 v trgovini. 2272

Gospodična ki govori slovenski, italijanski in nekoliko nemški, želi stopiti v službo kot prodajalka ali blagajničarka. Prijazne ponudbe pod „USTANAK“ na „Ins. odd. Edinosti“.

Odprla se je v Trstu
ul. Barriera vecchia 2

nova klobučarna

Giorgio De Luisa

katera ima veliko izbero najnovjših klobukov, kap vsakovrstnih oblik iz najboljših tovarov.

Cene nizke.

Tovarna vozov

PETER KERŠIČ

Spodnja Šiška pri Ljubljani

priporoča svojo bogato zalogo različnih vozov. Sprejemajo se vsa v to stroko spadajoča dela po primerno nizkih cenah.

Za točno in solidno delo se jamči.

Pohištvo

iz bambusa, iz indijske trstike in iz vrbovija.

: Prikladna božična in : novoletna : darila.

HENRIK PREUER

Trst, Via Nuova šte. 22, Trst

UMETNI ZOBJE

Plombiranje zobov

Izdiranje zobov brez vsake bolečine

v zobozdravniškem kabinetu

Dr. J. Čermák in G. Züscher

TRST

ulica della Caserma št. 13, II. n.

G. Levi Minzi & Co.

Nova in bogata zaloga vsakovrstnega

POHIŠTVA

Spalne in jedilne sobe na izbero. Najnovejši uzorci.

Trst, Via dei Rettori št. 1

Telefon št. 71 Romano IV.

Norberto Nachtigall

Trst, ulica Nuova 41, Trst

(Palača Salem) je prezel ZASTOPNIŠTVO VELIKE SVIČARSKE URARNE ter zamore radi tega prodajati vsakovrstne ure

po tovarniš. cenah.

Potrebščine za urarje se prodajo po na zmernejših cenah

po na zmernejših cenah

TVRDKA

Adolf Kostoris

skladišče oblek za moške in dečke Trst, via S. Giovanni 16, I. n.

(zraven Restavracije Cooperativa ex Hacker) prodaja na mesečne ali tedenske obroke obleke in površnike za moške, perilo itd.

Najdogovornejše cene.

POZOR! Skladišče ni v pritličju ampak v prvem nadstropju.

Ni treba več užigalic!

En sam pritisk proizvaja ogenj

Imperator

Zepni užigalice in o enem elegantna, najdeješe niklovana, jednostavna, a vrlo praktična stetička, za prižigati z eno roko, absolutno varna, traja mnogo let. Cena 1 komad K 3.—, 3 komadi K 8.25, 6 komadov K 15. Polez vsakega komada natačen opis. Pošilja se proti naprej poslani dostični svoti franko, ali priporočeno (35 vinarjev več).

Exporthaus Königsberg 607 Oorska

Velika zaloga praznih butelj

TRST, Via delle Ombrelle 5. - Telefon št. 71, Romano II.

GUIDO e UGO COEN

100.000 buteljk od šampanjca za refošk. Prodajajo in kupujejo se buteljke vsake vrste za refošk, šampanje, bordeaux, rensko vino, konjak itd. — Velika zaloga buteljk od pol litra in 1 in pol litra. Damjane iz stekla opletene.

Prevzamejo se dopošiljave na deželo. Kupuje razbita stekla vsake vrste.